

VREDESACTIE

Persdossier 3 mei 2019

WAPENEXPORT NAAR SAOEDI-ARABIË VANUIT DE HAVEN VAN ANTWERPEN

SAMENVATTING

België exporteerde in 2018 voor een totaalbedrag van 184 miljoen euro aan wapens naar Saoedi-Arabië. Dat gebeurt ondanks de grove schendingen van het internationaal recht, waaraan de Saoedische coalitie zich schuldig maakt in Jemen. De oorlog in Jemen eiste al meer dan 60.000 slachtoffers. De hongersnood als gevolg van de Saoedische zeeblokkade bedreigt de levens van meer dan 17 miljoen mensen. De VN noemt het de ergste humanitaire crisis ter wereld.

Vredesactie beschikt over informatie waaruit blijkt dat tenminste een deel van de Belgische wapenexport ons land verlaat via de haven van Antwerpen. Het vervoer gebeurt door Bahri, de nationale scheepvaart maatschappij van Saoedi-Arabië, die regelmatig passeert in Antwerpen. De maatschappij werd al in verschillende andere landen gelinkt aan de bewapening van het land.

Op vrijdag 3 mei 2019 meert de [Bahri Yanbu](#) aan in Antwerpen. Of er ook nu wapens worden ingescheept is niet duidelijk, maar lijkt wel waarschijnlijk gezien op verschillende van de vorige passages van een Bahri schip in Antwerpen wapens werden geladen.

BELGISCHE WAPENEXPORT NAAR SAOEDI-ARABIË BEREIKT RECORDHOOGTES

Volgens het officiële verhaal is België niet betrokken bij de oorlog in Jemen. De praktijk wijst iets anders uit. [Statistieken van de Nationale bank tonen](#) dat er gedurende de laatste twaalf maanden bijna elke maand goederen geëxporteerd worden naar Saoedi-Arabië in de categorie vuurwapens en munitie. In 2018 ging het om een bedrag van 184 miljoen euro.

Saoedi-Arabië is berucht voor het doorverkopen van vuurwapens aan allerlei gewapende groepen. Dat is ook wat er in Jemen gebeurt. De afgelopen maanden dook steeds meer bewijs op van het [gebruik van Belgische wapens in de oorlog](#) in Jemen. Zowel de [Duitse zender Deutsche Welle](#) als [Amnesty International](#) documenteerden afgelopen maanden het gebruik van Belgische FN wapens door militieën.

Het gaat niet alleen om Belgisch materiaal dat Saoedi-Arabië doorverkoopt zonder medeweten van de vergunninggever. Het gaat ook om vergunde export naar Saoedische eenheden. Het Belgische bedrijf *CMI Defence* levert de geschutskoepels voor de LAV pantserwagens die de Saoedi's bestelden bij het Canadese *General Dynamics*. De wagens werden aangekocht voor de Saoedische Nationale Garde. Een eenheid die niet actief zou zijn in de oorlog in Jemen, [volgens Waals minister-president Borsus](#).

Die bewering strookt niet met de realiteit. Reeds in 2015 [kreeg de Nationale Garde het bevel mee te vechten in Jemen](#) zelf. Regelmatig duikt ook [beeldmateriaal](#) op die op de aanwezigheid van de [Nationale Garde en haar LAVs](#) in Jemen wijst. Na verschillende mislukte offensieven in het noorden van Jemen, liet Saoedi-Arabië de grondoorlog weliswaar over aan allerlei lokale militieën en aan de troepen van de VAE. Maar in het grensgebied ging de strijd onverminderd voort en sinds eind 2018 gaat ook de grondinzet in Jemen zelf weer de hoogte in. Verschillende bronnen [bevestigen](#) dat het daarbij gaat om de Saoedische Nationale Garde. Tussen het begin van 2018 en november van dat jaar, verhoogde Saoedi-Arabië haar grondtroepen in Jemen van minder dan 1000 soldaten naar 3000, waaronder [zes eenheden van de Nationale Garde](#). Dat aantal werd [begin 2019 nog eens verhoogd](#).

Naast *CMI Defence* speelt ook het Waalse munitiebedrijf *Mecar* een belangrijke rol, gezien het [de enige leverancier van munitie is](#) voor de 224 90mm LAV-AGs van de Saoedische Nationale Garde.

De betrokkenheid van Saoedi-Arabië in de oorlog in Jemen was de laatste maanden de aanleiding voor verschillende landen [om wapenexport naar het regime resoluut te stoppen](#). Vanuit België gaat de stroom wapens voorlopig onverminderd voort. [België is vooral nog de grootste Europese leverancier van vuurwapens aan het Saoedisch regime](#) en de [tweede grootste Europese leverancier wat betreft munitie](#).

In 2018 exporteerde ons land volgens cijfers van de douane meer dan 184 miljoen euro aan vuurwapens en munitie naar Saoedi-Arabië. Dat is samen met 2017 een recordbedrag (190 miljoen euro in 2017, zie figuur). Naast vuurwapens en munitie, werden er ook aan bijna 8 miljoen euro aan pantserwagens en onderdelen geëxporteerd naar Saoedi-Arabië.

Deze cijfers weerspiegelen niet de totale Belgische export, maar enkel de goederen die binnen de categorie wapens en munitie vallen. Andere vergunningsplichtige wapens, bijvoorbeeld vliegtuigonderdelen, zijn dus niet opgenomen in deze cijfers. Ook de bestelling van meer dan 3 miljard euro aan geschutskoepels bij *CMI Defence* is niet opgenomen. Die worden bij de douane geregistreerd als export [naar Canada, waar ze geassembleerd worden](#), en worden vanuit Canada geëxporteerd naar Saoedi-Arabië.

→ Territorium	België				
→ Land	Saoedi-Arabië				
→ Concept	Nationaal				
→ Datatype	Waarde in euro				
→ Frequentie	Jaarlijks				
→ Periode	2014	2015	2016	2017	2018
→ Flow	Uitvoer				
→ Producten					
8710: Gevechtswagens en pantserauto's, ook indien met bewapening; delen daarvan, n.e.g.	24 995 668.7	7 333 189.02	4 314 144.6	..	7 368 865.64
XIX: Wapens en munitie; delen en toebehoren daarvan	125 942 945.84	91 640 342.73	144 535 899.37	190 589 173.36	184 403 938.46

Bron: gegevens Nationale Bank (<https://stat.nbb.be/Index.aspx?DataSetCode=COMEXT&lang=nl#>)

ANTWERPEN: SCHAKEL IN DE WERELDWIJDE WAPENHANDEL

Vredesactie beschikt over betrouwbare informatie waaruit blijkt dat tenminste een deel van de Belgische wapens en munitie richting Saoedi-Arabië ons land verlaat via de haven van Antwerpen. Het vervoer gebeurt

door Bahri, de nationale scheepvaart maatschappij van Saoedi-Arabië, wiens boten op regelmatige basis aanmeren in Antwerpen.

Op 23 januari 2019 meerde de *Bahri Tabuk* aan in Antwerpen, aan pier 1225 van Katoennatie. Daar werden vier containers met munitie voor militair gebruik ingeladen. De containers, die werden aangeleverd per vrachtwagen, hadden de serienummers GCNU1175156, GCNU1182324 en GCNU1181159.

Het ging onder andere om munitie van FN Herstal met een [ontvlambaar 12,7 mm kaliber](#). Dat is een zwaar kaliber dat door bepantsering kan dringen en dat wordt gebruikt voor zware machinegeweren zoals de [FN M2HB-QCB](#). Niet voor de sportschutter dus, enkel voor militair gebruik. Op 17 februari werden de containers ontscheept in de haven van Jeddah, Saoedi-Arabië.

De Bahri Jeddah, die op 26 oktober 2018 aankwam in Antwerpen, laadde 14 containers munitie in, waaronder twee met ontvlambare munitie. De vermoedelijke bestemming van deze munitie was niet Saoedi-Arabië, maar India of Egypte.

Ook in januari 2018 laadde de *Bahri Tabuk* Belgisch militair materiaal in in de haven van Antwerpen. Ook toen ging het om vier containers met munitie van *FN Herstal*.

Of er vandaag, vrijdag 3 mei, opnieuw wapens worden ingeladen in de *Bahri Yanbu*, is niet duidelijk maar lijkt wel waarschijnlijk in het licht van de informatie hierboven.

DE ROUTE VAN DE BAHRI VLOOT

De Saoedische scheepvaartmaatschappij Bahri is een gekende speler in de internationale wapenhandel. Bahri heeft vijf zogenaamde *roll on – roll off (roro)* schepen tot haar beschikking. Dit type schip wordt gebruikt om allerlei rollend materiaal te laden zoals auto's of bussen, maar ook andere lading.

Deze vijf schepen werden afgelopen jaren in verschillende havens wereldwijd gespot bij het in- en uitladen van militair materiaal. In verschillende havens werd geprotesteerd tegen deze transporten.

Canada – Saint John haven

De haven van Saint John is een vaste stop op de trajecten van Bahri schepen. Onder andere de 700 pantservoertuigen die het Canadese *General Dynamics* levert aan de Saoedische Nationale Garde worden via deze weg verscheept. Meer dan honderd van die pantserwagens uitgerust met geschutskoepels van het Belgische *CMI Defence*. De Canadese LAV pantserwagens [worden op grote schaal ingezet in de oorlog in Jemen](#).

Op regelmatige basis worden er [pantservoertuigen gespot](#) die [per trein op weg zijn](#) naar de haven van Saint John. Daar worden deze voertuigen ingeladen in Bahri schepen. De afgelopen maanden werd er verschillende keren geprotesteerd tegen deze transporten. In december 2018 [legden havenarbeiders een dag het werk neer](#), op aansporing van vredesactivisten, waardoor de Bahri Yanbu pas een dag later kon vertrekken.

Frankrijk – Le Havre

Vanuit Frankrijk wordt onder andere Caesar artillerie verscheept naar Saoedi-Arabië. Dat gebeurt via de haven van Le Havre, een andere regelmatige stop van de Bahri vloot. [Recente gelekte documenten van het Frans ministerie van defensie tonen](#) dat die Caesar howitzers ook gebruikt worden in de oorlog in Jemen en daarbij burgerslachtoffers maakten. De onderzoeksgroep Disclose documenteerde ook dat de [Caesars in](#)

[september 2018 ingescheept werden in de Bahri Jazan](#), na vier dagen daarvoor een tussenstop gemaakt te hebben in de haven van Antwerpen.

Spanje – Bilbao/Santander

In september 2018 [besliste de Spaanse regering om de levering van 400 laser geleide bommen stop te zetten aan het Saoedisch regime](#). Die beslissing kwam er nadat een Saoedische bom in augustus een bus met schoolkinderen raakte. Daarbij kwamen 22 kinderen om het leven. De Spaanse regering besliste echter een paar dagen later alweer om de levering toch voort te zetten, nadat Saoedi-Arabië dreigde de aankoop van vijf Spaanse oorlogsschepen stop te zetten.

Die bommen werden [ingeladen en verscheept via de haven van Bilbao](#), waar Bahri schepen op regelmatige basis passeerden. Na aanhoudend [protest van Greenpeace](#) en na controverses over een brandweerman die weigerde de lading van Bahri schepen te beveiligen, [weken de Bahri schepen eind vorig jaar uit naar de haven van Santander](#). Recentelijk [schakelen Bahri schepen hun transponder uit voor in te schepen in Spaanse havens om zo protest te bemoeilijken](#).

Libë – Tobruk

In 2017 publiceerde de Verenigde Naties een rapport over de situatie in Libië. Ook daar komt Bahri in het vizier. De [scheepvaartmaatschappij blijkt betrokken te zijn bij een schending van het wapenembargo op Libië](#).

In maart 2016 scheept de Bahri Abha een lading van gepantserde voertuigen en toyota pick-ups in in de haven van Jebel Ali van de Verenigde Arabische Emiraten. Die voertuigen worden op 17 april geleverd in de haven van Tobruk aan gewapende eenheden van generaal Haftar en worden daar uitgerust met geschut.

DOORVOER WORDT NIET GECONTROLEERD

Het traject van de Bahri schepen passeert altijd via de Verenigde Staten en Canada en daarna pas via de haven van Antwerpen. Het Amerikaans en Canadees militair materiaal dat reeds in die schepen is geladen valt onder het Vlaamse wapenhandeldecreet betreffende doorvoer. Sinds 2017 heeft het Vlaams wapenhandeldecreet ook betrekking op doorvoer zonder overlading.

Met andere woorden, schepen, vliegtuigen, treinen en andere vervoersmiddelen die via Vlaams grondgebied passeren kunnen door de Dienst Controle Strategische Goederen gecontroleerd en onder vergunningsplicht geplaatst worden.

Dat is een ad-hoc vergunningsplicht en gebeurt dus niet stelselmatig. De praktijk wijst echter uit dat de Vlaamse overheid sinds de herwerking van het decreet doorvoer veel minder controleert.

Nochtans passeert er wel degelijk militair materiaal via Bahri schepen via de haven van Antwerpen. Dat gebeurt zonder een doorvoervergunning. [Op 15 oktober was de Bahri Jeddah in de Canadese haven van Saint John](#). Daar werden [minstens acht gepantserde voertuigen](#) (LAVs) ingeladen, [zo blijkt uit beelden van van spotters in Canada](#). Op 26 oktober meerde de Bahri Jeddah aan in de haven van Antwerpen, waar het schip onder andere munitie oplaadde (zie hierboven). Die doorvoer van gepantserde voertuigen valt onder de controlebevoegdheden van de Vlaamse regering. Het is vooral aan de betrokken bedrijven (zoals in dit geval Katoennatie of de Belgisch agent voor Bahri Unamar) om de info over doorvoer ter beschikking te stellen

aan de Vlaamse overheid. Of deze bedrijven dat gedaan hebben in dit geval is onduidelijk. In de vergunningen van de Dienst Controle Strategische Goederen is van deze doorvoer alvast geen spoor terug te vinden. [Nochtans worden Canadese LAVs gebruikt in de oorlog in Jemen.](#)

CONCLUSIE

Dit dossier toont hoe België rechtstreeks betrokken is bij één van de brutaalste en meest bloedige oorlogen wereldwijd. Niet via wapenleveringen uit het verleden, of materiaal dat doorverkocht wordt zonder medeweten van de Belgische vergunninggever, maar om vergunde export van wapens en munitie die nog steeds vertrekt uit ons land.

Dit staat in schril contrast met de mensenrechtencriteria in het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer en doorvoer van militaire goederen en technologie. Het is op basis van deze regelgeving dat EU-lidstaten wapenexportvergunningen zouden moeten weigeren bij ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht. Ook onder artikel 6 van het *Arms Trade Treaty* hebben overheden de verplichting om uitvoer te verhinderen die bijdraagt aan oorlogsmisdaden.

Om de Saoedische militaire acties in Jemen vol te houden, hebben ze nood aan een gigantische toevoer van militair materiaal. Vredesactie toont met dit dossier aan dat ook België een bijdrage doet aan deze toevoersketen. Hoewel ons beeld op de totale stroom aan wapens onvolledig is, is het duidelijk dat er via de Saoedische scheepvaartmaatschappij Bahri op regelmatige basis aanmeert in Antwerpen en dat er hier containers met munitie worden ingescheept.

Oorlog begint hier. In België en andere landen die vanuit economische overwegingen wapenexport blijven vergunnen naar oorlogen en conflicten wereldwijd. Vredesactie roept de Belgische overheid op om oorlog hier te stoppen en onmiddellijk alle wapenexport naar Saoedi-Arabië op te schorten.

We roepen ook iedereen op om ons relevante informatie te bezorgen over wapenexport vanuit de haven van Antwerpen. Instructies om dat op een anonieme en veilige manier te doen vind je op www.vredesactie.be.

Contacteer voor meer info Bram Vranken bram@vredesactie.be

Volg het traject van de *Bahri Yanbu* op marinetraffic.com

Het vaarschema van *Bahri* vind je [hier](#)